

Česká republika

Česká školní inspekce

Ústecký inspektorát - oblastní pracoviště

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Základní škola Litvínov, Šafaříkova 991, okres Most

Adresa: Šafaříkova 991, 436 01 Litvínov

Identifikátor školy: 600 083 713

Termín konání komplexní inspekce: 7. – 10. leden 2003

Čj.:	066 48/03-5205
Signatura:	kf4zw111

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Zřizovatelem Základní školy Litvínov, Šafaříkova 991, okres Most je město Litvínov, jehož je organizační složkou. V Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení čj. 26 813/02 -21 s platností od 1. 9. 2002 je uvedena kapacita 680 žáků. Ke dni inspekce navštěvovali 24 tříd (z toho 13 na 1. stupni) 632 žáci, naplněnost školy činí 93 %. Součástí školy je školní družina s kapacitou 140 žáků (do tří oddělení je letos zapsáno 96 žáků), mateřská škola s kapacitou 120 dětí, školní jídelna mateřské školy s kapacitou 120 jídel a školní jídelna základní školy s kapacitou 500 jídel. Provoz základní školy (dále ZŠ) zajišťuje 36 učitelů a 3 vychovatelky školní družiny, mateřské školy 7 učitelek, 12 provozních zaměstnanců a v obou školních jídelnách 9 pracovníků. Budova mateřské školy se nachází v samostatném objektu a součástí ZŠ je od roku 2001. Vzhledem k nedostatku volných prostor jsou tři oddělení školní družiny umístěny v objektu sousední školy. Ke dni inspekce navštěvovalo školu pět žáků – cizinců.

Ve všech ročnících plní škola vzdělávací program Obecná škola č.j. 12035/97-20.

PŘEDMĚT INSPEKČNÍ A KONTROLNÍ ČINNOSTI

Předmětem inspekční/kontrolní činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

- personálních podmínek vzdělávání a výchovy v základní škole celkově vzhledem ke schváleným učebním dokumentům
- materiálně technických podmínek vzdělávání a výchovy v základní škole vzhledem ke schváleným učebním dokumentům
- průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy na 1. stupni
- průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy na 2. stupni v bloku přírodovědných předmětů
- průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy na 2. stupni v bloku předmětů se společenskovedním a výchovným zaměřením
- průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy v cizích jazycích

HODNOCENÍ PERSONÁLNÍCH PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Z celkového počtu 36 pedagogických pracovníků (včetně dvou zástupkyň a ředitelky školy) nespĺňuje podmínky pedagogické a odborné způsobilosti stanovené příslušnou vyhláškou sedm učitelů, dva učitelé absolvovali doplňkové pedagogické studium pro jiný typ školy. Z nekvalifikovaných jedna učitelka studuje na Pedagogické fakultě a tři učitelky (s kvalifikací pro vychovatelství nebo předškolní pedagogiku) mají dlouholetou zkušenost s výukou na 1. stupni. Výchovná poradkyně v současnosti absolvuje příslušné kvalifikační studium. Na 2. stupni škola postrádá učitele s aprobací pro anglický jazyk, zeměpis, občanskou a rodinnou výchovu. Při tvorbě úvazků preferovalo vedení školy odbornou způsobilost vyučujících, přidělování předmětů, pro které nemá škola aprobovaného učitele, řešilo dohodou nebo využilo odborné znalosti a zájmy vyučujících. Příznivé personální zázemí se pozitivně odrazilo v celkové kvalitě výuky, nekvalifikovanost případně spojená s nedostatkem pedagogických zkušeností se někde projevila v menší pestrosti používaných metod a forem práce, v plynulosti výuky a v anglickém jazyce v praktickém používání jazyka.

Ve škole pracují metodické orgány, jejich činnost je pravidelná a smysluplná. Zabývají se plánováním, volbou učebnic, pedagogickými problémy, organizačními záležitostmi, sestavováním kontrolních prověrek a v současnosti se podílejí na tvorbě vlastního Školního vzdělávacího programu. Vedení školy má velmi dobře propracovaný systém kontrolní a hospitační činnosti, který postihuje všechny oblasti života školy, výsledky kontrol jsou analyzovány a odstranění zjištěných nedostatků je sledováno. Nekvalifikovaným a začínajícím učitelům věnuje vedení zvýšenou pozornost, účinné pomoci se jim dostává v rámci jednání metodických orgánů, uskutečňují se ukázkové hodiny. Začínající učitelé mají určeného uvádějícího pedagoga.

Velký význam přisuzuje vedení školy dalšímu vzdělávání pedagogických pracovníků. Svědčí o tom nejen plán personálního rozvoje, ale i přehled akcí, kterých se jednotliví pracovníci zúčastňují, a nákupy odborné literatury a časopisů. Kritéria hodnocení práce zaměstnanců školy jsou výstižná, jsou známa a při hodnocení pracovníků uplatňována.

Stanovená organizační struktura je funkční, všichni pracovníci znají své kompetence. Pravidelně se schází užší i širší vedení školy, organizační záležitosti jsou projednávány na provozních i pedagogických radách, ve sborovně jsou vyvěšeny měsíční plány, funguje osobní kontakt. Vnitřní řád školy je obsáhlý dokument, který respektuje Úmluvu práv dítěte. Kromě jiného vymezuje pravidla provozu školy a povinnosti pedagogických pracovníků. Dlouhodobé záměry dalšího rozvoje školy uvádí „Koncepce dalšího rozvoje školy pro období 2001-2005“, další dokument se zabývá hlavními úkoly pro daný školní rok a je doplněn plánem práce. Oba dokumenty jsou pravidelně vyhodnocovány na pedagogických radách.

Žáci se aktuální informace dovídají prostřednictvím třídních učitelů, školního rozhlasu a nástěnek. Pravidelně se schází Žákovský parlament a žáci tak mohou aktivně ovlivňovat život školy, vznášet připomínky, participovat na organizování mimoškolních akcí, své problémy mohou ventilovat i prostřednictvím schránky důvěry. Ve shodě s filozofií Obecné školy se snaží vedení školy zapojit do dění ve škole rodiče a např. formou anket se zajímá o jejich názory na práci školy. Rodiče jsou zváni na všechny školní akce, podílejí se na organizaci exkurzí a výletů, některé akce jsou koncipovány společně pro rodiče i jejich děti (tzv. „tvůrčivé dílny“). O prospěchu a chování informují zákonné zástupce žákovské knížky, pravidelné třídní schůzky, po předchozí domluvě mohou školu navštívit podle potřeby. Při škole pracuje Rada školy a Rodičovské sdružení a rodiče jsou tak zevrubně informováni o záměrech, úspěších i případných nezdarech v práci školy. Dobrou informační hodnotu má také výroční zpráva. Rozvíjí se spolupráce s mateřskou školou, na dobré úrovni je spolupráce se zřizovatelem i dalšími institucemi (např. PPP, SPC, Policie ČR, městská policie). Na veřejnosti se škola prezentuje pořádáním různých akcí (Pasování prvňáčků na školáky, Dny otevřených dveří a další školní slavnosti), přehlídek a soutěží, účastí na výstavách, sportovních akcích, prezentací v místním a regionálním tisku atd.

Personální podmínky jsou celkově hodnoceny jako velmi dobré.

HODNOCENÍ MATERIÁLNĚ-TECHNICKÝCH PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Čtyřpodlažní budova základní školy se nachází v sídlištní zástavbě mezi centrem a okrajem města. Generální opravou prošla škola v letech 1995 – 96, v současné době je potřebná výměna oken, která jsou ve špatném technickém stavu, a rekonstrukce školní jídelny. K dispozici jsou odborné učebny výpočetní techniky, fyziky – chemie, přírodopisu, školní kuchyňka, dílna. Nedostatek volných prostor je příčinou toho, že další učebny 2. stupně slouží jako kmenové a současně polooborné pracovny upravené pro výuku daného předmětu

(zeměpis, dějepis, matematika, český jazyk, hudební výchova, výtvarná výchova, cizí jazyky, rodinná výchova). K výhodám tohoto uspořádání patří, že všechny učebny jsou stabilně vybaveny obrazovým materiálem, příp. modely a různými preparáty pro příslušný předmět, audiovizuální technikou a potřebnou literaturou, což usnadňuje učitelům přípravu na vyučování a motivuje žáky pro výuku, určitou nevýhodou je časté stěhování žáků. Zbylé pomůcky jsou přehledně a promyšleně uloženy v kabinetech. Na 1. stupni mají všechny třídy přidělenou stabilní kmenovou učebnu. Světlé a čisté učebny jsou vybaveny zčásti starým a zčásti novým nábytkem, úložnými prostory, žaluziemi. K vybavení některých tříd 1. stupně patří koberec a kromě jiných pomůcek jsou zde umístěny i elektr. varhany a rytmické nástroje, které učitelky využívají v průběhu vyučování. Žáci mají možnost trávit přestávky mimo prostor tříd a k relaxaci využívat různé odpočinkové koutky, v létě mohou pobývat na školním dvoře. Žákovská knihovna se doplňuje především doplňkovou četbou a podle možnosti i odbornou literaturou. Zázemí pro tělesnou výchovu představuje velká, dobře vybavená tělocvična a školní hřiště, žáci všech tříd 1. stupně absolvují plavecký výcvik v městském bazénu. Přímo v budově školy je umístěna školní jídelna.

Prostředí všech učeben, jejich vybavení pomůckami, květinami i výtvarnými, příp. literárními pracemi žáků podporuje vytváření příznivého klimatu školy. S tím koresponduje i nápaditá výzdoba společných prostor, která přispívá k relaxaci, k rozvoji estetického cítění, znalostí a informovanosti žáků. Ve všech prostorách školy panuje příkladný pořádek a čistota a je zajištěna tepelná a světelná pohoda.

Škola umožňuje žákům dodržování pitného režimu. O přestávkách mají možnost nákupu nápojů ve školním bufetu, v přízemí je instalován nápojový automat. Podle individuální potřeby se mohou žáci napít i v průběhu vyučování.

Škola je dobře vybavena dvoj i trojrozměrnými pomůckami, moderní didaktickou a informační technikou, pro český jazyk dostatečným množstvím publikací - jazykových příruček, slovníků, cvičebnic, pro hudební výchovu novými poslechovými nahrávkami. Dobře vybaveny jsou i kabinety chemie, přírodopisu a fyziky. V rámci projektu „Indoš“ získala škola 10 nových počítačů (vzhledem k počtu žáků ve třídách by se uplatnil větší počet), starší počítače dostali učitelé k dispozici do tříd a kabinetů. Mnohé pomůcky si vyrábějí učitelé na obou stupních svépomocí. Pro výuku dějepisu nemá škola nové historické atlasy a nové dějepisné mapy jsou k dispozici jen v omezeném množství. K výběru učebnic přistupuje škola promyšleně po dohodě s předmětovými komisemi. Upřednostňovány jsou nákupy ucelených řad, na 1. stupni nechybějí v některých předmětech (např. v matematice) pracovní sešity.

Využívání materiálního zázemí sleduje vedení školy i v rámci své kontrolní činnosti.

Materiálně technické podmínky pro vzdělávání a výchovu žáků hodnotí ČŠI jako velmi dobré.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VE ŠKOLE

Realizace vzdělávacích programů

Učební plán vzdělávacího programu Obecná škola rozpracovala škola do jednotlivých ročníků. Volitelné předměty se vyučují od 6. ročníku s jednohodinovou dotací, škola nabízí matematická a přírodovědná praktika, pěstitelské práce a ve všech ročnících základy práce na počítači. Osnovy jednotlivých předmětů včetně Úvodu do světa práce jsou rozpracovány tak, aby se jednotlivá témata nepřekrývala a byla zajištěna návaznost s důrazem nejen na poznávací složku vzdělávání, ale i na jeho složku výchovnou (multikulturní, enviromentální atd.). Osnovy

jsou plněny. Doplněkem školní výuky je pestrý plán exkurzí, vycházek a dalších kulturních a poznávacích akcí. Nepovinné předměty škola nevyučuje, náhradou nabízí žákům jednorázové i pravidelné aktivity (pracují zde kroužky sportovního, estetického i naučného charakteru, do jejichž vedení se kromě učitelů a vychovatelek školní družiny snaží škola zapojit i rodiče). Žákům s řečovými vadami poskytuje škola ve spolupráci s odborníkem možnost nápravy.

Výuka je v souladu s učebním plánem a osnovami vzdělávacího programu.

Povinná dokumentace je vedena a pravidelně kontrolována. Jediným zjištěným drobným nedostatkem je na 1. stupni provádění oprav některých údajů v třídních knihách, třídních výkazech a katalogových listech přelepováním.

Vedená povinná dokumentace průkazně zachycuje průběh vzdělávání.

Vedení školy věnuje kontrole naplňování vzdělávacího programu i plnění osnov trvalou pozornost. Výsledky kontrol jsou projednávány na pedagogických radách i v předmětových komisích (jak dokládají mj. zápisy z jednání) a stávají se východiskem pro další práci školy.

Způsob kontroly plnění učebních plánů a učebních osnov je účinný.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy na 1. stupni

Hospitační činnost byla rozložena mezi předměty naukového i výchovného charakteru a úroveň vzdělávání byla sledována v hodinách v českého jazyka (Čj), matematiky (M), přírodovědy (Př), vlastivědy (VI), prvouky (Prv), hudební, tělesné a výtvarné výchovy (Hv, Tv, Vv).

Na celkově velmi dobrou úroveň vzdělávání na 1. stupni má vliv nejen pedagogická a odborná způsobilost vyučujících, ale u začínajících a nekvalifikovaných také metodické působení vedení školy, činnost metodického sdružení pro 1. stupeň a v oblasti organizace vyučování a využívání metod a forem práce hojná účast na vzdělávacích akcích.

Učivo osnov mají vyučující rozpracováno do časově tematických plánů, v hospitovaných hodinách probíhala výuka v souladu s osnovami. Bezprostřední příprava vyučujících včetně potřebných pomůcek a tabule byla v době inspekce pečlivá a zodpovědná.

Struktura většiny hodin odpovídala věku žáků a stanoveným cílům. Pečlivá příprava, promyšlená organizace spolu s jasnými a jednoznačnými pokyny přispívaly k hladkému průběhu hodin i k efektivnímu využití vyučovací doby, což se obzvláště pozitivně projevilo v hodinách výchov. I když výuka byla vedena frontálně, zvolené metody a střídání činností (společné a samostatné učení, práce ve skupinách i ve dvojicích) vedly k aktivnímu zapojení většiny žáků. V hodinách přírodovědy, čtení, hudební a výtvarné výchovy měli žáci možnost uplatnit vlastní tvořivost a fantazii, v českém jazyce a matematice byli vedeni ke schopnosti aplikovat získané poznatky. Částečně opomíjeno zůstávalo při vyvozování nového učiva aktivní učení (např. práce s různými informačními zdroji), převažoval výklad, popř. řízený rozhovor, a jen zřídka měli žáci možnost plánovat a organizovat svou činnost, vyvozovat závěry. Funkčně a nenásilně byly v hodinách uplatňovány mezipředmětové vztahy a prvky dramatické výchovy. Vyučující nechávaly žákům prostor pro komunikaci, při skupinové práci se učili žáci komunikovat navzájem, vyskytly se ovšem i hodiny s dominancí verbálního projevu učitelky, kde i způsob kladení otázek vedl žáky pouze k jednoslovné odpovědi. Ve čtení se klade důraz na správnou techniku spojenou s výrazným přednesem čteného textu. Náležitá pozornost je věnována grafické úpravě sešitů a písemným projevům žáků, v českém jazyce, až na některé výjimky, nejsou ovšem žáci důsledně vedeni k práci s vlastní chybou. Učitelky respektují žáky se specifickou poruchou učení především v písemném projevu (v kvantitě písemných úkolů a při hodnocení), individuální práce s těmito žáky v hodinách v průběhu inspekce byla výjimkou.

I když v průběhu některých hodin byli žáci vedeni ke vzájemnému hodnocení, v závěru hodin prováděly stručné hodnocení, zpravidla zaměřené na chování a aktivitu žáků, samotné učitelky bez zapojení žáků (výjimkou byla hodina Vv).

K udržení zájmu o výuku uplatňovaly vyučující celou škálu motivačních metod (od sdělení cíle hodiny přes motivační rozhovor, vhodně volené pomůcky, hru, funkčně zařazenou soutěž v Tv, využití momentu překvapení, životních zkušeností žáků), nové učivo vždy navazovalo na předchozí látku. Při samostatné práci učitelky respektovaly osobní tempo žáků, zpravidla nechyběla zpětná vazba a průběžné vyhodnocení jednotlivých činností. Hodnocení žáků bylo zaměřeno pozitivně, za nesprávnou odpověď nebo chybné řešení nebyl žák kárán. Kromě slovního hodnocení a klasifikace známkou se v některých třídách využívá i podpůrné hodnocení (body, aktivita v hodině apod.).

Vztahy mezi vyučujícími a žáky jsou bezprostřední, atmosféra ve třídách přátelská. Převažuje partnerský přístup k žákům s respektem k žakově osobnosti, ojediněle se objevilo méně taktní zdůraznění případného žakova hendikepu. Žáci jsou vedeni ke spolupráci, vzájemné ohleduplnosti. V průběhu inspekce se nevyskytlo nespolupracující chování žáků ani projevy nekázně.

Učitelky předcházely únavě žáků a vzniku stresových situací změnou činnosti, pracovního tempa, respektováním individuálního tempa žáků a zařazováním nejrůznějších forem odpočinkových a relaxačních činností. Využití celého prostoru učeben k pohybovým aktivitám je limitováno velikostí jednotlivých učeben a počtem žáků ve třídě.

V různé míře učitelky využívaly materiální zázemí školy. Kromě učebnic a tabule to byly pomůcky pro individuální práci, nakopírované materiály, v prvních třídách manipulační pomůcky. V hodinách byla funkčně využita audiovizuální technika, v Hv Orffův instrumentář, ve VI a PŘ nástěnné a příruční mapy. V českém jazyku chybělo využití jazykových příruček. Mnohé pomůcky (zvláště obrazový materiál) jsou umístěny ve třídách, ve většině učeben mají žáci k dispozici knihovničky s časopisy, beletrií i populárně naučnou literaturou.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy na 1. stupni základní školy jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v předmětech se společenskovedním a výchovným zaměřením (český jazyk, dějepis, občanská a rodinná výchova)

V rámci komplexní inspekce proběhly hospitace u všech přítomných vyučujících českého jazyka a dějepisu a u většiny učitelů, kteří vyučují občanskou a rodinnou výchovu. Hodiny českého jazyka a dějepisu byly odučeny kvalifikovanými učitelkami s příslušnou aprobací a byly profesionálně zvládnuty. Nejistota vyučujících se projevila v občanské a rodinné výchově, která je ze značné části vyučována kvalifikovanými učitelkami, ale bez příslušné aprobace.

Vstupní motivace byla přirozenou součástí všech hospitovaných hodin. Vyučující velmi často využívaly k motivaci hru, slovní hříčky nebo prožitkové učení. Snažily se motivovat žáky i v průběhu hodin, což se však dařilo spíše u žáků nižších tříd, u starších žáků se mnohdy – přes výraznou snahu učitelek předávat učivo zajímavou formou – projevily okázalý nezájem o výuku. Patrná byla snaha spojit probírané učivo s praxí a ukázat jeho potřebnost a využití v dalším životě (především v předmětech výchovného charakteru). V průběhu hodin byli žáci hodnoceni především pochvalou, namátková kontrola žakovských knížek a sešitů však prokázala, že žáci mají dostatek známek z písemného i ústního projevu, z českého jazyka pak také ze všech složek předmětu. Zpětné vazby v procesu výuky využívaly více vyučující

českého jazyka, v ostatních předmětech byla zpětná vazba nevýrazná. Sebehodnocení a vzájemné hodnocení žáků se v hodinách neobjevilo.

Celoroční plánování i bezprostřední příprava na výuku jsou na velmi dobré úrovni. Vyučující mají zpracované časové a tematické plány v souladu s osnovami deklarovaného vzdělávacího programu, plány průběžně naplňují a jejich příprava na hodiny byla na profesionální úrovni.

Psychohygienu výuky byla zajištěna především střídáním činností, u mladších žáků rovněž zařazováním relaxačních chvil.

Vyučovací hodiny měly tradiční stavbu, v žádné z nich nechybělo seznámení s plánem hodiny, závěrečné shrnutí a zhodnocení. Stěžejní formou výuky byla frontální práce doplněná prací samostatnou, výjimečně párovou. Vyučující nevyužívaly formy a metody práce, které podporují kooperaci žáků. Velmi často – hlavně v dějepisu a výchovách - byl využíván řízený rozhovor, při kterém měli žáci dostatek možností projevit vlastní názor. Velmi výrazná byla snaha vyučujících naučit žáky vyhledávat informace a pracovat s nimi. Žáci čerpali z dostupných slovníků, encyklopedií i odborné literatury, které má škola dostatek. V hodinách byla využívána většina pomůcek, které jsou umístěny přímo ve třídě, což práci s nimi značně usnadňuje. Všichni žáci ve všech sledovaných předmětech měli učebnice, jež učitelky efektivně využívaly. Mnoho pomůcek – přehledů, kartiček, videonahrávek – si vyučující vyrábějí a opatřují samy. Jediným nedostatkem v oblasti materiální podpory výuky jsou chybějící dějepisné atlasy.

Výrazným pozitivem je péče o jazykovou a komunikační úroveň žáků, a to nejen v hodinách českého jazyka (zařazováním řečnických cvičení a péčí věnovanou slohovému výcviku), ale i v ostatních sledovaných předmětech.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v českém jazyku, dějepisu, občanské výchově a rodinné výchově jsou velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v cizích jazycích

Ve škole se vyučuje anglický a německý jazyk. Výuku zajišťuje pět vyučujících, tři plně způsobilé (jedna bez potřebné aprobační) a dvě nekvalifikované. Tato skutečnost ovlivňuje kvalitu výuky např. v oblasti používání praktického jazyka.

Požadavky osnov mají vyučující rozvrženy do jednotlivých ročníků na základě používané řady učebnic. Následnost učiva není zajištěna ve třídě 9. B, kde žáci probírají stejné učivo jako v loňském 8. ročníku. Vedení školy bylo na tuto skutečnost upozorněno. Vyučující mají zpracovány časově-tematické plány vycházející z rozvržení učiva. V jejich plnění nebyly shledány žádné větší odchylky.

Vyučující mají určeny stabilní učebny, které jsou dobře vybavené audiovizuální technikou, mapami, obrázky i dalšími pomůckami. Ve výuce byly tyto pomůcky účelně využívány. Učebny jsou čisté, vyzdobené a působí esteticky.

Organizace výuky v hospitovaných hodinách byla ovlivněna odborností a pedagogickou zkušeností jednotlivých učitelů a lišila se od vynikající po pouze vyhovující. Hodiny hodnocené jako vynikající nebo velmi dobré byly organizovány promyšleně, měly logickou strukturu s návazností jednotlivých aktivit, požadavky vyučujících byly přiměřené věku žáků. Střídání činností pozitivně ovlivňovalo i psychohygienu. Hodiny s horším hodnocením byly řádné, jednotlivé aktivity byly řazeny náhodně, vyučující se dopouštěli didaktických i metodických chyb. Kromě dvou hodin ve všech ostatních chybělo závěrečné shrnutí a zhodnocení.

Žáci byli motivováni na počátku hodiny sdělením výukového cíle, v průběhu pak pochvalou a v některých hodinách aplikováním učiva na jejich životní zkušenosti. U zkušených

vyučujících zaznamenala ČŠI dobrou práci s chybou, v ostatních případech byly chyby opravovány jen mechanicky. Hodnocení známkou ve sledovaných hodinách bylo zaznamenáno jen ojediněle, ale v žákovských knížkách mají žáci dostatek známek. Slovní hodnocení bylo častější, ale vždy je prováděl učitel. V žádné ze sledovaných hodin žáci nedostali možnost vyjádřit se k průběhu výuky a k vlastním výsledkům.

Komunikativní výuka byla zřetelnější v hodinách němčiny, kde se vyučující mohou spolehnout na výbornou znalost cizího jazyka. Učitelé angličtiny pocítují výrazné nedostatky v ovládní praktického jazyka, které se projevovaly i v písemném projevu. Toto vědomí způsobuje, že zejména nezkušené učitelky často přecházely do používání mateřského místo cizího jazyka. Většina komunikace ve sledovaných hodinách probíhala od učitele k žákovi a zejména ve vyšších ročnících žáci inklinovali k co nejkratší, často jednoslovné odpovědi. Vzájemný vztah učitelů a žáků byl ve sledovaných hodinách slušný a korektní.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v anglickém a německém jazyce jsou celkově hodnoceny průměrně, výjimku tvořily dvě sledované hodiny němčiny, které byly hodnoceny jako vynikající.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v přírodovědných předmětech - matematika, chemie, základy výpočetní techniky

V rámci inspekce proběhly hospitace u všech vyučujících výše uvedených předmětů. Výuku zajišťuje šest učitelů, čtyři jsou odborně a pedagogicky způsobilí, další dva mají vysokoškolské vzdělání a doplňkové pedagogické vzdělání pro jiný typ školy. Absence odborné a pedagogické způsobilosti neměla zásadní vliv na odbornou stránku výuky, částečně se v jednom případě projevila v metodice výuky (vzhledem k malé pedagogické zkušenosti zatím chyběla pohotovost rychle a pedagogicky adekvátně se rozhodovat).

Učivo osnov mají učitelé rozvrženo do časově tematických plánů (dále jen TP) pro jednotlivé ročníky, čímž je zajištěna kontinuita. Vyučující matematiky se v paralelních třídách řídí jednotnými TP. Dílčím nedostatkem v rozvržení učiva matematiky je zařazení geometrického učiva vždy po delším časovém odstupu (až po šesti měsících), což z hlediska pedagogických zásad (upevňování, procvičování, opakování učiva) není nejvhodnější. Od září tohoto školního roku se ve škole nově vyučuje volitelný předmět základy výpočetní techniky, proto výuka ve všech ročnících probíhá podle jednotného TP a je zaměřena na zvládnutí základních operací se soubory MS – OFFICE (platí pro MS-WORD i MS-EXCEL). Žáci se také seznamují s Internetem. Při rozvržení učiva v chemii je pamatováno i na laboratorní práce. Ve všech TP mají vyučující poznamenány i obecně výchovně vzdělávací cíle, které vyplývají z programu Obecná škola. Rozvržení učiva v TP bylo v době inspekce dodrženo, osnovy jsou plněny.

Příprava vyučujících na jednotlivé hodiny byla pečlivá (včetně tabule a názorných pomůcek) a promyšlená. Informace o žácích se specifickými poruchami učení učitelé mají, žákům jsou zadávány diferencované písemné úkoly.

Psychohygienu výuky byla dodržena zejména střídáním metod výuky, respektováním individuálního tempa žáků (především v hodinách práce s počítačem). V několika hodinách matematiky byly průběžně zařazeny i relaxační chvíle.

Ve všech hodinách byli žáci na začátku seznámeni s cílem. Výukové cíle byly stanoveny přiměřeně možnostem a mentální úrovni žáků. Nikdy nechybělo opakování a procvičování probraného učiva, někdy i zábavnou formou (doplňovačky, hádanky). V mnoha případech byla zpětná vazba využita jako prostředek motivace, potvrzení správnosti odpovědi povzbuzovalo žáka k další činnosti. V průběhu výuky učitelé aktualizovali učivo, využívali zkušenosti žáků a

kladli důraz na praktické využití probíraného učiva. V žákovských knížkách je z uvedených předmětů dostatek známek, známky jsou zapisovány průběžně.

Učivo je učiteli interpretováno věcně správně. Struktura vyučovacích hodin zohledňovala věk žáků, jejich schopnosti a úroveň dosud získaných vědomostí a dovedností. Stanovené výukové cíle se dařilo plnit. K tomu učitelé převážně využili frontální vyučovací metody. Organizace výuky umožňovala uplatnění většiny žáků. V hodinách chybělo systematické vedení žáků k získávání a vyhodnocování informací z jiných zdrojů, vystupování před třídou nebo účelná vzájemná komunikace. Ukončení hodiny prováděné výhradně učitelem bylo zaměřeno na zhodnocení práce žáků, chybělo zobecnění, shrnutí nových poznatků – stručné vyjádření obsahu, zopakování principů. Pozitivně ČŠI hodnotí pravidelně konané laboratorní práce z chemie, které přispívají ke zvýšení zručnosti a svou skladbou jsou příležitostí pro praktické ověření získaných teoretických vědomostí. Vztahy mezi žáky a učiteli byly až na výjimky založeny na důvěře a na respektování dohodnutých pravidel.

Ve výuce byly využívány názorné pomůcky, meotar a různé kartičky, které si vyučující vyrábějí sami. Žáci pracovali s vhodnými učebnicemi a tabulkami. Na výuku práce s počítači se třída dělí, i přesto musí někteří žáci pracovat ve dvojicích.

Průběh vzdělávání a výchovy v bloku předmětů matematika, chemie a základy výpočetní techniky jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání v přírodovědných předmětech - fyzika a přírodopis

Odborná a pedagogická způsobilost, kterou splňovali všichni učitelé těchto předmětů, se pozitivně projevila při výuce. Žáci byli vhodně motivováni, většinou v úvodu hodiny, dále byla patrná snaha žáků získat dobrou známku a příznivě působí také vhodná výzdoba tříd, která mimo jiné dokumentuje problematiku předmětu. Probírané učivo logicky navazovalo na dříve probírané celky a způsob podání nové látky učitelem respektoval věk a individuální zvláštnosti jednotlivých žáků. Atmosféra ve třídách byla příznivá, většina žáků měla zájem o dění v hodině a snažila se reagovat na otázky učitele. Na druhé straně se ve většině tříd objevovali dva až tři žáci, kteří školní práci výrazně narušovali. Vykřikovali, řešili své osobní spory, byli vulgární a svým rušivým chováním omezovali podmínky ostatních žáků pro školní práci. Napomínání učitelů se většinou míjelo účinkem. Těmito žáky se nechala ovlivnit další skupinka žáků, kteří sice nerušili, ale setrvali celou vyučovací hodinu v pasivitě. Toto vše silně zatěžuje vyučující, ale také tu část třídy, která má o vyučování zájem.

Plánování učiva je promyšlené a je v souladu se vzdělávacím programem. Na všechny vyučovací hodiny byli učitelé promyšleně a vynikajícím způsobem připraveni. Vedle frontálně vedeného vyučování se objevovalo zdařilé vkládání skupinové práce, dokonalá zpětná vazba dávala učitelům přehled o plnění úkolů žáky. Ke cti učitelů je i to, že se trpně nespokojovali s rušivými projevy žáků a snažili se je alespoň chvilkově zapojit do výuky. Tato nesnadná práce měla výsledek v tom, že psychohygienické podmínky vyučování se dařilo celkově udržet na velmi dobré úrovni.

Materiální podpora výuky je vynikající. Učebny a kabinety jsou funkční a velmi vhodně vybavené, pomůcky používané. Dostatek vhodných pomůcek je i pro prováděné laboratorní úlohy.

Na velmi dobré úrovni je vytváření žákovských kompetencí. Učitelé se nespokojovali s jednoslovnými odpověďmi a dbali na komunikaci žáků. Ve vyučovacích hodinách je dostatek prostoru pro aktivní práci žáků a většina žáků se také ochotně zapojovala do tvorby hodin. Vhodně byly využívány mezipředmětové vztahy a vlastní zkušenosti žáků.

V žákovských knížkách je dostatek známek a hodnoceny jsou jak různé formy písemného zkoušení, tak ústní zkoušení a laboratorní úlohy.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve sledovaných předmětech jsou vynikající.

Výsledky vzdělávání a výchovy zjišťované školou

Výsledky vzdělávání a výchovy zjišťují vyučující v rámci průběžné klasifikace. Žáci jsou klasifikováni známkou, ale po dohodě s rodiči se ve vybraných předmětech uplatňuje u některých žáků s poruchami učení slovní hodnocení.

Na 1. a 2. stupni jsou ke zjišťování úrovně vědomostí v českém jazyce a v matematice, na 2. stupni navíc v chemii, fyzice, přírodopise a dějepise zadávány v paralelních třídách srovnávací písemné práce. Zástupkyně pro 1. stupeň pravidelně sleduje a hodnotí úroveň čtenářských dovedností v 1. – 5. ročníku. Výsledná zjištění projednávají předmětové komise a případně přijímají opatření k nápravě. U zaostávajících žáků je to zpravidla nabídka doučování.

Škola se zajímá o uplatnění svých absolventů na středních školách.

Možnost srovnání nabízí i účast v místních i okresních kolech různých soutěží (vědomostních, výtvarných, sportovních).

Kromě vlastních využívá škola ke zjišťování výsledků vzdělávání i komerční evaluační nástroje.

Většina hodin se vyznačovala promyšleným plánováním a organizací výuky. Vyučující v hodinách funkčně využívají kvalitní materiální zázemí školy a většinou dodržují psychohygienické zásady. Určitá nejistota ve vedení hodin se projevila v některých neaprobovaných nebo nekvalifikovaně odučených hodinách. Kromě převažující hromadné výuky se někde uplatnily i kooperativní metody a formy práce, žáci jsou vedeni k osvojování klíčových kompetencí. V souladu s programem Obecná škola je kladen důraz i na výchovnou složku vzdělávání. Méně propracované zůstávaly závěry hodin, a to především s ohledem na sebereflexi a sebehodnocení žáků.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

1. Současně s inspekční činností probíhala ve škole kontrola bezpečnosti a ochrany zdraví žáků a školního stravování:

- Při kontrole zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví žáků nebylo zjištěno porušení obecně platných zákonných předpisů. Škola vede všechnu předepsanou dokumentaci, evidenci úrazů a rovněž provádí jejich odškodňování. Žáci jsou seznamováni se všemi riziky a nebezpečími, která mohou vzniknout při školní činnosti i při akcích organizovaných školou mimo její objekty. V zápise z roční prověrky bezpečnosti a ochrany zdraví je uveden příslušnou komisí špatný stav oken v objektu školy. Tato skutečnost byla ředitelkou školy dána na vědomí zřizovateli. Jiné, zdraví žáků ohrožující závady, nebyly při fyzické kontrole objektu školy zjištěny. Ve škole je dobře prováděna pravidelná běžná údržba, učebny jsou pravidelně malovány. Příslušné revize jsou rovněž prováděny v předepsaných termínech.
- Výsledky komplexní kontroly v oblasti školního stravování jsou hodnoceny jako velmi dobré – obecně závazné předpisy jsou dodržovány, čerpání finančních prostředků je hospodárné. Školní kuchyně a jídelna bude během letních prázdnin, dle vyjádření ředitelky a příslibu zřizovatele, kompletně rekonstruována tak, aby odpovídala platným hygienickým předpisům.

2. V rámci komplexní inspekce byla provedena tematická inspekce k sociopatologickým jevům. Lze konstatovat, že škola je realizátorem preventivního programu a přijatý systém je funkční. Při řešení závažných problémů spolupracuje škola se všemi zainteresovanými institucemi. Tato

spolupráce není dle ředitelky školy vždy úspěšná, neboť přes všechny aktivity prováděné školou podle nejrůznějších metodických pokynů zůstávají silně problémoví jedinci i nadále ve škole a jejich chování má výrazně negativní dopad na další žáky, mnohdy i na celkový průběh výchovně vzdělávací činnosti ve třídě, a výrazně ztěžuje práci učitelů.

3. Škola se zapojila do práce na Rámcovém vzdělávacím programu a od školního roku 2001/2002 má statut podpůrné školy. V tomto školním roce začala s přípravou vlastního Školního vzdělávacího programu.

4. Údaje uvedené ve Zřizovací listině vydané městem Litvínov (dokument čj. 2847/117 „Změna zřizovací listiny“) jsou v souladu s údaji uvedenými v Rozhodnutí o zařazení školy do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení čj. 26 813/02-21 ze dne 8. 10. 2002.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Zřizovací listina školy č.j. 2847/117 ze dne 12. 12. 2002 včetně dodatku č. 1 ze dne 12. 12. 2002
2. Rozhodnutí MŠMT o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení ze dne 8. 10. 2002 čj. 26 813/02-21
3. Výroční zpráva školní rok 2001/2002
4. Třídní knihy všech tříd za školní rok 2001/2002 a školní rok 2002/2003
5. Třídní výkazy a katalogové listy všech tříd
6. Protokoly o komisionálních zkouškách za školní rok 2001/2002
7. Záznamy z pedagogických rad
8. Plán kontrolní a hospitační činnosti na školní rok 2002/2003, záznamy z kontrolní a hospitační činnosti ve stávajícím školním roce
9. Plán práce na školní rok 2002/2003
10. Organizace školního roku 2002/2003 – doplněk plánu práce
11. Hlavní úkoly školního roku 2002/2003
12. Řád školy s účinností od 2. 9. 2002
13. Koncepce rozvoje školy na léta 2001 – 2005
14. Tematické plány hospitovaných předmětů zpracované pro školní rok 2002/2003
15. Žákovská dokumentace – náhodně vybrané žákovské knížky žáků 1. a 2. stupně, sešity, výtvarné práce a další písemné práce žáků
16. Souhrnný rozvrh učitelů a tříd pro školní rok 2002/2003
17. Podkladová inspekční dokumentace zpracovaná ředitelkou školy
18. Plán personálního rozvoje
19. Záznamy z jednání metodického sdružení 1. stupně a předmětových komisí hospitovaných předmětů
20. Seznam integrovaných žáků a individuální plány pro práci s těmito žáky pro školní rok 2002/2003
21. Hospitační záznamy ČŠI
22. Řády učeben, školní jídelny, školního hřiště
23. Vnitřní platový předpis – hodnotící kritéria
24. Měsíční plány září 2002 – leden 2003

ZÁVĚR

Základní škola Litvínov, Šafaříkova 991, okres Most má pro výchovně vzdělávací proces celkově velmi dobré personální podmínky. Citelně škola postrádá vyučující s aprobační pro výuku anglického jazyka a občanské výchovy. V kvalitě výchovně vzdělávacího procesu se kladně projevuje systematické vzdělávání učitelů, účinná metodická pomoc vedení školy nekvalifikovaným učitelům a působení metodických orgánů. Přesto absence pedagogické způsobilosti zvláště ve spojení s krátkou pedagogickou praxí částečně ovlivnila kvalitu výuky, v anglickém jazyce i odbornou stránku výuky.

Materiálně technické podmínky jsou pro základní školu celkově velmi dobré, umožňují realizaci zvoleného vzdělávacího programu a učitelé materiální zázemí ve výuce účelně využívají. Vzhledem k počtu tříd má škola v současnosti poněkud omezené prostorové podmínky, proto většina odborných učeben slouží současně jako kmenové. Velikost učeben, zvláště na 1. stupni, znesnadňuje uplatňování rozličných pohybových aktivit a volnou výuku mimo lavice.

Podnětné prostředí školy s esteticky působivou výzdobou, která má i poznávací a informační hodnotu, stejně jako čistota ve všech prostorách školy přispívají k vytváření příznivé atmosféry a poskytují žákům i všem zaměstnancům dobré zázemí. Nákladnější opravy vyžaduje současný technický stav oken školy a vybavení školní jídelny.

Výuka probíhala v souladu s osnovami, kvalita vzdělávání je celkově hodnocena jako velmi dobrá. Společným znakem většiny hodin byla svědomitá příprava vyučujících, dobré plánování a organizování výuky, dodržování psychohygienických zásad, důraz na komunikaci, vstřícný a tolerantní přístup k žákům. V souhlase s programem Obecné školy vytvářejí učitelé prostor pro osobnostní a sociální rozvoj žáků, vedou žáky ke vzájemné toleranci, spolupráci, zodpovědnosti, péči o prostředí, k hrdosti na svou školu, k vytváření školních tradic. Přestože výuka probíhala většinou frontálně, uplatňovaly se zde i méně tradiční formy práce, které rozvíjely tvořivost a fantazii žáků. Méně se uplatnila diferencovaná výuka podle schopností žáků a často nepropracované zůstávaly závěry hodin. Součástí výuky jsou rozsáhlé jednorázové i pravidelné mimoškolní aktivity.

Vedená dokumentace průkazně zachycuje průběh vzdělávání. Kontrolní systém je účinný.

Výrazné je úsilí zapojit do veškerého dění ve škole žáky i rodiče.

Přestože škola má propracovaný a funkční systém preventivní péče, není v jejích silách, aby se bez pomoci odpovědných institucí vyrovnala s některými velmi problémovými a těžko zvladatelnými žáky.

Škola se podílí na vyhodnocování návrhu „Rámcového vzdělávacího programu“ a v současné době pracuje na vlastní verzi Školního vzdělávacího programu.

Součástí inspekce byla kontrola bezpečnosti a ochrany zdraví a kontrola školního stravování. Výsledky obou kontrol jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu:	Marta Dolinská	.Marta Dolinská.r.....
Členové týmu:	Mgr. Věra Heřmánková	.V. Heřmánková v.r.....
	Mgr. Hana Podešvová	.H. Podešvová v.r.....
	Mgr. Petr Salač	Petr Salač v.r.....
	Mgr. Věra Slezáková	Mgr. Věra Slezáková v.r..

Další zaměstnanci ČŠI

Eva Bechyňová, Marie Čapková, Helena Knapíková, Ing. Libor Porteš

V Ústí nad Labem dne 28. ledna 2003

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy:13. 2. 2003.....

Razítko

Ředitelka školy nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Mgr. Irena Zemková

Mgr. Irena Zemková v.r.....

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	<i>Zcela mimořádný, příkladný.</i>
Velmi dobrý	<i>Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň.</i>
Průměrný	<i>Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň.</i>
Pouze vyhovující	<i>Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa.</i>
Nevyhovující	<i>Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.</i>

Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně.</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně.</i>

Nelze hodnotit	--
Nebylo hodnoceno	--

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Příslušný orgán státní správy: KÚ Ústí nad Labem	3. 3. 2003	066 90/03-5205
Zřizovatel Městský úřad Litvínov	3. 3. 2003	066 89/03-5205
Rada školy	3. 3. 2003	066 91/03-5205

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
		Připomínky nebyly podány.